

Smittskydd

Som köttföretagare är det viktigt att ha koll på smittskyddet i besättningen. Med smittskydd menas de förutsättningar som finns för att hindra att smitta sprids till och inom besättningen. Förebyggande smittskyddsåtgärder som minskar risken för spridning av sjukdomar har flera positiva effekter som bättre djurvälstånd, bättre lönsamhet, mindre behov av antibiotika, bättre folkhälsa, större konsumentförtroende och säkrare arbetsmiljö.

Smittämnen

För att djur ska drabbas av en infektionssjukdom måste de först ha stött på ett smittämne. De vanligaste smittämnena är virus, bakterier och parasiter. Även svampar och prioner kan orsaka infektion.

- Virussjukdomar är i allmänhet svåra att skydda sig mot. Många virussjukdomar sprids effektivt med luftströmmar eller besökare så som t ex coronavirus och RS-virus som kan drabba både kalvar och vuxna djur. Coronavirus infekterar celler i tarmen och i luftvägarna och ger därför upphov till diarré och hosta. Ett utbrott av coronavirus bland vuxna djur kallas ofta vinterdysenteri. RS-virus infekterar luftvägarna och kan ge allt från lindriga luftvägssymtom till att allvarlig lunginflammation.
- Bakteriella sjukdomar har oftast andra spridningsmönster, där direkt kontakt mellan djur eller gödselkontakt har större betydelse. Till exempel salmonella eller andra tarmbakterier som E. coli F5.
- Parasiter, både invärtes och utvärtes, kan introduceras genom inköp av djur. En del parasiter kan ställa till stor skada, t ex lungmask och stora leverflundran.
- Bland svampar är det framförallt ringorm som sprids mellan nötkreatur. Det går att hålla sin besättning fri från ringorm och man bör undvika att ”köpa in smittan” i samband med djurinköp.
- Prioner är små partiklar bestående av infektiöst protein som har förmåga att förändra motsvarande normala protein hos ett djur som infekterats. Galna kosjukan är ett exempel på prionsjukdom hos nötkreatur.

Smittspridning

Smitta kan till exempel spridas via djur, människor, fordon, foder, gödsel, kadaver, utrustning och redskap. Hur stora smittriskerna är på just din gård varierar med typ av produktion. Specialiserad slaktnötuppfödning till exempel bygger på inköp av ett stort antal djur, vilket ökar risken att få in smitta. Antal besökare som kommer i kontakt med djuren påverkar också risken för att få in en smittsam sjukdom. Ett sätt att hantera en sådan risk kan till exempel vara att köpa in några par stövlar i olika storlekar samt tvättbara overaller som besökare får använda.

Smittskyddsarbete

Att kontinuerligt arbeta med smittskydd på ett systematiskt sätt är att rekommendera, då man lätt blir hemmablind i sin egen besättning. Går man i byggtankar så är det mer ekonomiskt att planera och genomföra smittskyddsåtgärder inför eventuella nybyggen och renoveringar istället för att upptäcka och behöva ändra på saker i efterhand.

Smittsäkrad besättning är ett smittskyddsprogram där man arbetar tillsammans med veterinär för att förbättra smittskyddet i besättningen. Är man ansluten får man även upp till 70% statlig ersättning vid spärr för salmonella. Vissa försäkringsbolag har även villkor och fördelar kopplade till programmet.

Läs mer på www.smittsäkra.se